

Vojno poročilo št. 978

Ogledniško delovanje v Tuniziji

6 letal sestreljenih - Bombardiranje oporišča La Valletta na Malti

Italijansko uradno vojno poročilo št. 978 pravi:

V Tripolitani nobenega omejevanja vrednega nastopa. Nemški lovci so v boju sestrelili 5 letal vrste Curtiss.

Zivo ogledniško delovanje je bilo na obeh straneh v Tuniziji, kjer je topniški ogenj od bil nasprotnikova oklepna vozila.

Nek naš lovski oddelek je bombardiral pomorsko oporišče La Valletta (Malt).

Angleška letala so letela nad Reggio Marino, Sidernam in Gioiosa (Reggio Calabria). Vrgla so nekaj zažigalnih bomb ter s strojnimi obstreljevala dva vlaka: ena smrtna žrtev, 13 ranjenih. Vsi so bili zadeti po eksplozivnih kroglih.

S strojnimi obstreljevali tudi vlak med Cassibile in Avolo (Siracusa) ter postajo Brolo (Messina). Poročajo o 1 mrtvem in nekaj ranjenih.

Drugo letalo je s strojnico obstreljevalo progo Vittoria-Ragusa, toda zadeli so ga strelji protiletalskega topništva in je v plamenih treščilo na tla.

Z različnih vojni nalog se dve naši letali nista vrnila.

Nasprotnikov parnik srednje mere, o katerem pravi večeršnje uradno vojno poročilo, da ga je zadelo torpedno letalo pod poveljstvom poročnika pilota Batista Mura, kaže, da se je potopil.

Kdo ima večje pravice do severne in vzhodne Afrike Italija, ki je te dežele oplajala s krvjo in delom

Berlin, 29. januarja. s. Italijani so narod pionirjev, pospeševalce omike in naseljenec, piše Leo Boehmer v »Berliner Zeitung am Mittag«, ter so si po svojih sposobnostih pridobili pravico do ozemelj v severni in vzhodni Afriki, ne pa samo iz geografskih in demografskih razlogov. Pisec nadaljuje: italijanski narod je svoje talente dokazal v petdesetletni dobi kolonialne zgodovine. V Libiji kakor v italijanski vzhodni Afriki smo pričeli istega razvoja: po osvojitvi in pomiritvi se je začelo vneto in strastno stvaritelstvo in naseljeniško delo. Italija ni nikdar imela namena brezobzirno izkoriščati afriška ozemlja, temveč je hotela skrbeti za razvoj in napredek v najboljšem smislu teh besed. Pri tem ni treba samo misliti na veličastni načrt cestnih gradenj v Abesiniji, na vodne napeljave v libijski puščavi, na naselbine, ustvarjene pod fašističnim liktorskim znamenjem, marveč je

Predsednik japonske vlade napoveduje skrajni napor vseh sil za dosego zmage

Tokio, 29. jan. s. Včeraj se je začelo zasedanje japonske zbornice. Ob tej priliki je imel predsednik vlade general Tojo govor, v katerem je poleg drugega poudaril, da so napore Italije in Nemčije utrditi nepremagljivo postojanko, ki sta si jih bili osvojili. Rekel je, da položaj v Severni Afriki nima nobenega vpliva na celoten potek vojne v Evropi in v Vzhodni Aziji. Pristavil je, da se Japonska, Italija in Nemčija trudijo, da bi s pospešenimi naporemi dosegli cilje medsebojnega sodelovanja in s tem dosegli tudi skupno zmago. Zatrnil je, da bo Birma letos dobila svojo neodvisnost, poudaril pa tudi nagli povratek te države v dobi miru in reda. Tudi Filipini bodo neodvisni, ako bodo hoteli sodelovati pri pospeševanju napredka vse velike Vzhodne Azije. To smatra Tojo za trdno.

Predsednik vlade je izrazil simpatije za Indijo in za njene vodnike, ki se potegujejo za popolno osamosvojitve od Velike Britanije.

Kolikor pa se tiče Cankajškove Kitajske in Avstralije, je Tojo poudaril brezplodnost njenega odpora in zato bo Japonska nadaljevala s svojimi udarci, dokler se ti dve državi ne bošta znebili vseh utvar. Tojo je prešel potem na obravnavo razmerja do kitajske narodne vlade in na vojno napoved te vlade Veliki Britaniji in Združenim državam. Razlagal je potem tesno sodelovanje med Siamom in Japonsko in zatrnil, da je to mnogo pripomoglo k utrditvi japonskega strateškega položaja, ki se po drugi strani stalno ojačuje. Tudi zaradi zakladov, katere ima sedaj na razpolago, se je položaj Japonske močno izboljšal. Te zaklade bo vlada znala še učinkovitejši izrabiti ob sodelovanju vseh narodov v Veliki Vzhodni Aziji.

Predsednik vlade je potem dejal: »Da bi zmagali v tej vojni, je treba spraviti na noge vse sile na domačem bojišču, potem pa vselej in do skrajnosti zadostni potrebami naših oboroženih sil. Vse sile je treba osredotočiti na edini cilj, ki se mu pravi večanje udarne sile države.« S tem v zvezi je govornik navedel vladni načrt za poenostavljenje uprave, da bi bila učinkovitejša in uspešnejša kakor pa dotedaj.

Vlada se silovito trudi, da bi povečala vojno izdelavo, posebno kar se tiče ladij. Da bi se zanjela učinkovita, uspešna mobilizacija vseh sil in zalog v državi, je potrebno, da se odpravijo nekatera določila in zakoni, ki ne ustrezajo več današnjim razmeram, razen tega pa bo treba dati predsedniku večja pooblastila. Govornik je ponovno poudaril, da li nobenega dvoma glede zmagovitega izida sedanje vojne. Da bi pa dosegli ta cilj, se bo treba seveda sprijazniti z novimi omejitvami in žrtvami. Japonsko ljucstvo se mora sprijazniti z

Sovjetska ofenziva zadeva ob čedalje hujsi odpor

Stalingrajski branilci vztrajajo — Uspešen nastop nemških čet med Maničem in Donom — V Severni Afriki praske oglednih oddelkov

Hitlerjev glavni stan, 29. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na žariščih obrambne bitke na vzhodu se naše armade upirajo neomajno v najtežjih vremenskih okoliščinah in pogojih za borbo vsem napadom nasprotnika.

V Stalingradu je junaški odpor branilcev nezlomljen. Sovjetski napadi z zahodne strani so spod leteli z najhujšimi izgubami za nasprotnika.

Tudi močni sovjetski napadi na zahodnem Kavkazu, ki so jih podpirala bojna letala in oklepne sile, so se izjalovili.

Na stepi jugovzhodno od Maniše so oklepne sile zavrnile močne sovjetske napade, pri čemer se je posrečilo neki streliki diviziji očistiti kot med Maničem in Donom zadnjih sovjetskih ostankov.

Hudi boji zahodno od Voroneža se nadaljujejo z nezmanjšano silo. Po zavrnitvi vseh poskusov za obkolitev so se naše čete točno po povelju umaknile na novo skrajšano bojno črto. Močni oddelki letalstva so tukaj uspešno posegali v boje na kop-

nem in prizadeli nasprotniku hude izgube v moštvi in orožju.

Na srednjem odseku bojišča samo krajevno bojno delovanje.

Južno od Ilmenskega jezera so ostali od 25. novembra dalje z veliko premočjo podvzeti sovjetski napadi brez uspeha. Oddelki vojske pod vodstvom generalnega polkovnika Buscha so tukaj v najtežjih pogojih za borbo ter v ostrem mrazu in snežnih metežih obdržali vse svoje postojanke. V zadnjih dneh je bila v tej bitki obkoljena večja sovjetska skupina. Od 28. novembra je bilo na tem področju uničenih 515 oklepnikov, privedenih mnogo ujetnikov ter ogromno plena, predvsem težkega in lahkega pehotnega orožja in tudi drugih vojni potrebščin. Krvave sovjetske izgube so bile izredno velike.

V bitki ob Ladoškem jezeru je nasprotnik ob novil na široki fronti svoje napade z motoriziranimi in pehotnimi silami, vendar je bil povsod krvavo zavrnjen in je izgubil pri tem 19 oklepnikov.

Mobilizacija vseh moških in žensk v Nemčiji za državno obrambo

Berlin, 29. januarja. s. Nemški generalni komisar za delo Sauckel je uveljavil posebne pravice, ki mu jih je dal Hitler, ter izdal določila za mobilizacijo vseh moških in žensk, ki so spo-

sobni z delom pomagati pri obrambi nemške države.

Po teh določilih se morajo vsi moški od 16. do 65. leta in vse ženske od 14. do 45. leta, ki prebivajo na ozemlju nemške države, zglašiti za vpis pri pristojnem delovnem uradu takoj, ko bo urad povabil k temu vse prebivalstvo, ali pa začel klicati posameznike.

Te obveznosti so oproščeni moški in ženske, ki so na dan 1. januarja 1943 že delali vsaj 48 ur na teden, dalje tisti delavci, ki na lasten račun opravljajo določeno delo in so ob istem času zaposlovali več kakor 5 delavcev, tisti, ki so bili zaposleni pri poljskih delih, uslužbeni javne uprave, učenci in učenke srednjih in višjih javnih ali zasebnih šol, duhovni in tuji. Dalje se ni treba za obrambno delo priglasiti ženskam, ki morajo skrbeti za otroka, starega manj kakor 6 let ali pa, ki imajo vsaj dva otroka, mlajša kakor 14 let.

Po preskušnji posebnih sposobnosti in zdravja posameznih vpisancev bodo odločili, na katero področje državne obrambe jih bodo poslali, da bi čimbolj koristili. Pri ženskah bodo s temi pregledi ugotovili, kako opravljajo svoje posle kot matere in gospodinjice.

Pri določanju področja, na katero bodo različne vpisane osebe lahko poklicali v službo za pomoč pri državni obrambi, bodo seveda upoštevali večje ali manjše rodbinske obveznosti. Tako bo n. pr. ženska s 6letnim otrokom poklicana na delo samo, ko bodo na mestih že vse ženske, ki nimajo otrok. Pri dodeljevanju posameznih obveznikov različnim panogam bodo upoštevali tudi želje posameznikov, v kolikor bo mogoče.

Nova določila glede avtomobilskega prometa v Berlinu

Berlin, 29. jan. s. Poročajo, da bodo v Berlinu prav v kratkem dali v promet avtomobse na lečni plinski pogon.

Španski minister Arrese se je vrnil z daljšega uradnega obiska v Nemčiji in včeraj dospel v Madrid.

V severnokitajskih vodah so bile velike vaje japonskega vojnega brodovja. Vaje so dočela uspele, potem pa je bila velika pomorska parada, pri kateri so sodelovale tudi jedinice vojnega brodovja nankinške Kitajske.

Zavezniki nezadovoljni z Giraudom

Tanger, 29. januarja. s. Iz Alžira poročajo, da so mnoge osebe, ki so generalu Giraudu prav blizu, močno nezadovoljne po sestanku v Casablanci zlasti zaradi nemarnosti in počasnosti pri nabiranju vojakov domačinov v Alžiriji, po Maroku in po francoski zahodni Afriki. Amerikanci so po Darlanovem umoru podpirali Girauda, a ne zato, ker so docela zaupali njegovi politični in vojaški sposobnosti, marveč zaradi njegovih osebnih poznanstev v domačinskih političnih krogih v francoski Afriki. Ker pa so Giraudovi napore za novačenje močnih afriških oddelkov, ki jih angleško in ameriško vrhovno poveljstvo tako krvavo potrebuje, ostali brez uspehov, so zdaj celo Giraudovi pristajši razočarani in nezadovoljni. Samo toliko je dosegel, da so nabrali nekaj mož iz bednih maroških, alžirskih in senegalskih slojev ter med brez-

poselnimi. Ti oddelki pa niti številčno, še manj pa po sposobnostih ne predstavljajo tistega, kar so vojaški krogi pričakovali. Gre za ljudi, ki ne poznajo nobenih vojaških vežb in so po zasledbi severne Afrike rajši šli med vojake, kakor da bi stradali. Eisenhower in Giraud sta seveda računala, da se jima bodo pridružile velike množice starih bojnikov, a ti so ostali gluhi za mameča vabila francoske in ameriške propagande. Ker z vabili ni bilo nič, so začeli z grožnjami. Skoraj vsi mladi Marokanci pa so usli pritisku francosko-ameriškega odhoda za nabor novih vojakov s tem, da so odhajali v notranjost dežele ter se izgovarjali, češ da morajo skrbeti za setve. Pri tem jih podpirajo tudi mnogi domačini poglavarji, ki so z novo zasedbo nezadovoljni.

25 letnica finskega boja proti boljševizmu

Helsinki, 29. januarja. s. Vse časopise proslavlja z vojaškim ponosom 25 letnico zmagovite vojne, ki jo je Finska bila proti boljševizmu. Casopisi enodušno zatrjujejo, da je spomin na ta veliki dan danes po četrty stoletnih skušnjah neprestane komunistične nevarnosti nad vse živ. Vse finski narod se strinja oklepa najvišjega vzora, ki se ga je držal v boju proti prevratnemu komunizmu.

Pri tej priliki je maršal Mannerheim naslovil na finski narod oklic, v katerem je najprej omenil, kako se je pred pet in dvajsetimi leti Finska uprla podtalni boljševiški sili, ki se je najprej široko ustila, da bo finski deželi prinesla svobodo, potem pa je skušala s krvjo zamakati to svojo trditve.

V severni Afriki obojestransko živahno delovanje oglednih oddelkov. Pristanišče v Alžiru je bilo ponovno hudo bombardirano. Ena trgovska ladja in skladišče vojni zalog sta začeli goreti. Nemški lovci so razkropili na tuniško-libijskem obmejnem področju angleške motorizirane oddelke in sestrelili brez izgub pet angleških letal.

Poskusi angleških letal, da bi podnevi napadla področje ob Nemškem zalivu, so se po zasluzi protiletalske in lovske obrambe končali z velikimi izgubami za nasprotnika. Osem štirimotornih bombnikov in še neko drugo nasprotno letalo so sestrelili lovci in protiletalski topničarji z morja.

Pri nočnih napadih na zahodno nemško ozemlje je imelo civilno prebivalstvo izgube. Na javnih poslopjih, kulturnih zgradbah in bolnišnicah, kakor tudi v stanovanjskih predelih je bila povzročena znatna škoda. Pri teh napadih je bilo sestreljenih šest bombnikov.

Darilo mesta Hannoverja Duceju

Rim, 29. jan. s. Včeraj dopoldne je nemški polnomočni minister Oton von Bismarck namesto odsotnega nemškega poslanika z nadzornikom jahanja pri nemški policiji podpolkovnikom Rugejem izročil Duceju konja iz slovite hannoverske konjušnice. Konja je v imenu mesta podaril Duceju hannoverski župan.

Duhovni testament italijanskega ujetnika v Abesiniji

Rim, 29. jan. s. Prvi pribočnik Dilliano Frane, vojni ujetnik, ki se je zdravil v hararski bolnišnici zaradi ran in polomljenih kosti kot posledice pretepanja po angleški policiji, je po nekem rojaku, ki se je zdaj vrnil, poslal ženi sporočilo, v katerem izreka svojo poslednjo voljo in sporoča svoj duhovni testament. Pravi takole:

»Če usoda hoče, da se moje življenje konča v rokah angleških morskih razbojnikov, pošiljam svoj poslednji poljub svoji dragi materi in svoji oboževani hčerki. Prosim svojega velikega Duceja, naj mi odpusti, da mu ne bom mogel več služiti in ga braniti. Svoji dragi domovini izražam velik ponos nad tem, da sem ji dal vse. Pošiljam poslednji pozdrav tovarišem iz divizije »Sauro«. Molim za Italijo in za našega Duceja. Zivela Italija! Zivela fašizem! Zivela stara straža!»

Fašistično odposlanstvo na proslavi desetletnice Hitlerjeve oblasti

Rim, 29. januarja. s. Včeraj je odpotovalo v Nemčijo odposlanstvo fašistične stranke, ki se bo udeležilo proslav ob desetletnici Hitlerjevega prevzema oblasti v Nemčiji. Odposlanstvo vodi namestnik tajnika fašistične stranke Tarabini in v njem sta člana narodnega vodstva fašistične stranke Ajello in Perretti di Castelferretto, dalje še nadzornik Mittica, podnačelnik vrhovnega poveljstva GIL-a Zacccherini, zvezni tajnik ter poveljnik Echaniz in Natali; poleg teh so še zvezni tajniki Tabella, Morino, Gattoli, Scotti, Bertinelli, Spangaro, narodni zaupnik državnih ustanov Garatti, predsednik fašistične zveze kreditnih in zavarovalnih zavodov D'Alvid, nadzornik GUF-a Pezzato in načelnik zunanjih služb fašistične stranke Leonini. Ob odhodu so odposlanstvo prišli pozdraviti tajnik fašistične stranke ter zastopniki nemškega poslanstva v Rimu.

Vlak z darili fašistovske stranke za vojake v Dalmaciji

Split, 29. januarja. s. V Dalmacijo je prišel vlak daril, ki jih je vodstvo fašistovske stranke poslalo tovarišem — vojakom. Včeraj dopoldne so ta darila v gledališču Dopelavora v Splitu razdelili med vojake. Navzočni so bili pri tem prefekti, zastopniki stranke ter vojaških in civilnih oblasti. Slovesnost je potekala ob navdušenem vzklikanju Duceju. Zvezni tajnik je v imenu ministra Vidušenija izrekel hrabrim vojakom tovariški pozdrav ter poudaril globok emisel omenjenih daril. Poveljnik divizije se je v svojem odgovoru zahvalil zveznemu tajniku za plemenit dar, ki dokazuje vojaku, kako je fašistovska stranka vedno bratsko pri njem. Po končani razdelitvi daril je bila tombola, ki jo je priredila fašistična zveza za navzočne vojake. V bližnjih dneh bo zvezni tajnik razdelil še nadaljnja darila med vojaštvo, ki je razmeščeno po nepriključenem ozemlju.

Vesti 29. januarja

Avstralija je od pričetka vojne do 31. decembra lani izgubila 30.718 vojakov, ki so padli ali pa jih pogrešajo, 12.370 je bilo ranjenih; tako je povedal avstralski ministrski predsednik Curtin.

Ves japonski tisk podčrtava veliko važnost o cesarjevem odloku, s katerim se ustanavlja novo samostojno japonsko poveljništvo letalskih sil japonske mornarice, ki je bilo doslej podrejeno raznim obrambnim poveljništvom in mornariškim odsekom. V odloku pa je rečeno tudi o poenostavljenju načina za novačenje in vežbanje pilotov.

Pogoj za končno zmago je: »Vojna mora biti totalna: vse ali nič, blaginja ali beda, vladarstvo ali suženost.« Ne zadoča samo zavejati mesta, marveč je treba uničiti sovjetsko armado, ki mora izginiti, piše španski list »ABC«.

Ameriški vojni minister Stimson je sporočil, da znašajo izgube ameriške vojske v Tuniziji do zdaj 1258 mož.

Novi nemški generalni konzul obiskal Vis. komisarja

Ljubljana, 29. januarja. V vladni palači je Visoki komisar sprejel novega nemškega konzula v Ljubljani, dr. Rudolfa Müllerja, ki je prišel v spremstvu vodje pisarne Liesenberga. Z njim se je zadržal v pripravi razgovora. Eksc. Graziosi je potem vrnil obisk na sedežu nemškega konzulata.

Dr. Müller prihaja v Ljubljano kot diplomatski predstavnik sijajne kariere. Doslej je bil že na več mestih visokega zaupanja, pri čemer je pokazal vse svoje visoke darove razumnika in političnega uradnika. Dolgo časa je bil pri poslatih v Bernu, Bruslju, Bogoti, Bukarešti in Oldenburgu,

nato je bil poklican v zunanje ministristvo, dokler mu l. 1926 ni bilo poverjeno vodstvo konzulata v Posadas v Argentini. Tu je ostal do l. 1933, nakar je odšel v Porto Principe v Havani kot odpravnik poslov. Potem je postal konzul v Curitiba v Braziliji, kasneje zopet odšel v zunanje ministristvo, odšel kot konzul v Bolzano, kjer ga je l. 1940. doletelo imenovanje za predstavnika nemške vlade pri izvedbi preselitve Nemcev. V tem svojstvu je ostal do imenovanja za visokega komisarja nemške vlade. V Bolzano je bil imenovan za nemškega generalnega konzula v Ljubljani.

Dr. Müllerju izrekamo prišerno dobrodoščilo.

Ustrelitev šestih komunistov zaradi umora A. Martinjaka — resen opomin za podpornike in simpatizerje OF

Visoki komisar Ljubljanske pokrajine ter Poveljnik XI. Armadnega Zbora, v smislu ukrepa z dne 24. aprila 1942-XX, naznanja:

Dne 24. januarja t. l. so komunistični banditi, dosedaj neugotovljeni, podlo ubili 31-letnega Antona Martinjaka.

V smislu ukrepa z dne 24. aprila lanskega leta je bila izvršena ustrelitev šestih oseb, ki so zanesljivo krive terorističnega in komunističnega delovanja.

Val ogorčenja, ki se je v Ljubljanski javnosti vzdignil proti komunistom zaradi umora bivšega bana dr. Natlačana in zaradi posledic, ki jih je občutila vsa Ljubljana, je komunistične teroriste preplašilo toliko, da so se za tri mesece z umori potajili. Računali so, da se bosta razburjenje in srd javnosti polegla. Oblasti bodo polagoma popustile, potem bodo pa lahko spet začeli spravljati s poti tiste, ki jih imajo na seznamih.

In tako so 24. januarja zahrbtno ubili 31-letnega uradnika Antona Martinjaka, mladega družinskega očeta, ki zapušta komaj 5 tednov starega otroka. Ubili so nedolžnega človeka skoraj na pragu cerkve, ko se je vračal od maše. Ta zverinski umor dokazuje, da se komunisti niso odrekli svojim ubijalskim namenom, kakor to dopovedujejo njihovi javni in zakrinski podporniki, ki najdemo za vsako komunistično nasilje tako ali tako opravičilo, če drugega ne, pa prihajajo iz ljubezni, odpuščanjem in dokazovanjem, da je pohujševati se nad grehi drugega, zlasti komunistični, hujski greh kakor pa grešiti, kakor greše ti izvrški.

Tudi oblasti niso pustile nobenega dvoma o tem, kako bodo odgovorile na to novo podlo komunistično dejanje. Udarile so trdo: za zločin, čigar storilci so seveda po stalnosti pobegnili, je padlo šest komunističnih teroristov in simpatizerjev, ki so jih oblasti imele v rokah. Ustreljeni so bili na kraju zločina, ki so ga storili njihovi pajdaši.

Če je kdo — bodisi komunist, bodisi lahko — računjal, da bodo oblasti zdaj popustljivejšje in da bodo trpele kak nov razplet komunističnega terorizma v Ljubljani, se je zmotil. Ustrelitev teh šestih oseb dokazuje, da bodo ob vsakem takem primeru udarci neizprosni, kakor jih zločinci zaslužijo, in da bo v tej ali oni obliki čutila posledice komunističnih dejanj tudi vsa Ljubljana, v kolikor je še vedno poglavito podporno središče za Osvobodilno Fronto in njene zločince. Če se bodo zločinci ponavljali, bodo v zadostilo zanje padali komunisti, njihovi podporniki in simpatizerji brez razlike stanu, položaja ali osebe, kakor je bilo tistim, ki prihajajo v poštev, svoj čas povedano. Takih ima oblast v rokah danes dovolj, pa tudi tisti, ki so se prosti, so dobro znani.

Ribnica

Sinoči ob 8 je v Ribnici umrl Ivan Novak, 74 letni pekovski mojster in bivši večkratni dolgoletni župan. Pogreb pokojnika bo v nedeljo ob 4 popoldne v Hrovačo. — Svojem naše iskreno sožalje!

Joža Mahnič:

Slovo

Budilka je rezko prekinila nočno tišino.

Naglo je segel po ključev in ga ustavil. Tisti hip ga je vsega spreletela grenka zavest: oditi moram... Sklenil je še malo časa poležati. V postelji je bilo tako prijetno gorko. Tudi utrujenega se je še čutil. Že snoči bi se moral vrniti v mesto, toda sorodniki so ga pregovorili in zadržali; kramljali so pozno v noč.

Odstrl je rdeče zavešeno okno. Gore so bile zakrite. Mokri sivi oblaki so se gnetli drug ob drugega in pritiskali na vas. Šumar Janez se je znova pogreznil v mehko blazino in se odel visoko preko ramen.

Na okenski polici je ugledal knjigo, ki jo je o počitnicah vedno z nezanimanim užitek prebiral. »Gospodina Franjaca. Vzel jo je v roke, in ko jo je prelistal, je naletel na listič, kamor si je ob prihodu zabeležil načrt izletov in tur. V temnomodrem vrhu z naslikanim srnjakom in očnico — prinesel ga je med prvo svetovno vojno s Tirolskega strice Lovrene, ko je prišel domov na kratak, prvi in poslednji oddih — je kakor sočna, topla kri žareč šopek vonjavih murk z Rodice.

V nasprotnem kotu se je košatila častljiva skrinja, okovana in poslikana; v njej je teta hranila krilo iz domačega rusa, snežnobel ošpetelj, pisano židano ruto, zavijačko in težek, zlat sklopence. Tam je čakal Janeza njegov popolni kovčeg.

Dvignil se je in se napravil. S kovčgom in šopkom v roki se je nato še poslednjič ozrl po svoji prijazni počitniški kamnici. Kar mogel se ni ločiti od nje.

Končno je po prstih stopil v izbo. Na potnem postelji okroglih baročnih slik, z uglejanimi robovi sta se drela bratranca. V belo prepletkani

otroški postelji v drugem kotu je spala njuna sestra. In sredi dveh enakih, novejših, iz češnjevega lesa, ki sta bili tedaj že odrgnjeni in prazni, je sanjala Minka, najmlajša, z rožnato nadahnjeno ličico in pšeničnozlatimi, kodrastimi lasmi. Segel je po njeni ročici, ki je počivala na odeji in je bila prijetno polna, z ostro zarezo v pregibu in z jamičami na členkih. Spomnil se je ob tabernaklijskih klečevih kerubov iz belega marmornja. Sklonil se je k detetu in ga poljubil na usteca, ki so še vonjala po mleku.

Tiho je odšel mimo čumnote po strmih in obrabljenih stopnicah v vežo. Zadišalo mu je po cvrti zaseki. »Dobro jutro!«, je voščil teti, ki je v od dima črni in od sopen se svetlika-joči kuhinji pripravljala zajtrk. »Bog daj!«, je odzdravila od ognjišča in ustrezljivo vprašala: »Kaj boš zajtrkoval? Ali naj ti skuham belo kavo? Zanj, ki gre drvarit, sem pripravila žgance.« Studenta je vznemljilo: »Teta, saj nisem kakšna razvajena mestna gospodična, da bi za zajtrk srebala smetano. Zganeč, zlasti še z zaseko, so mi najljubša jed in nihče na svetu jih ne zna tako okusno pripraviti kakor ti. Če mi jih danes, ko odhajam, ne postaviš na mizo, se čisto gotovo skregava!«

Ko je sklonjen stopal skozi nizka vrata v hišo, je že čul za seboj ropot premikajočih se glinastih posod v skledniku.

Ob mizi v hiši je mladi gospodar deval v oprtnik zapored pol hleba kruha, iz deže potegnjeni par klobas, v domači stari prejšnji dan kupljen kos sira in termovko s čajem. V kotu je bilo že pripravljeno orodje: sekira, žaga in cepin. »V Črno goro grem. Tisto ko šato smreko na meji, ki menda sega na Kodrovo in duši njegova drevesa, bom posekal. Jo itak rabim za deske, zdaj na jesen bo treba streho pregledati in pokrpati,« je razložil Skalovec.

Šumar Janez ga je zavidal: »Da bi le že enkrat doštudiral! Potem me hu-

dič ne zvabi več iz bajt in gozdov na Javornice in Jelenjem vrhu...«

Mladi Skalovec, žena in nekaj so poselili okrog mize in zajemali. Janez je onemel. Objemal je s pogledom hišo, vsak predmet posebej. Mizo, kjer so se v dolgih zimskih večerih domniali. Zajetno, s klopjo opasano peč, ki je puh-tela blagodejno toploto in od koder je kot otrok opazoval prezeble a neugnane kolednike. V steno vdolano staro uro, z rdečimi rožami na številnici, dolgiimi verižicami, težkima utežima in nihalom iz medu, ki je rajni Skalovec ni pustil nikomur navijati in je pod skrbnim, rahlim prijemom njegovih uvelih, košeniljskih rok prijetno brnela ter je s svojim tenkim zvonom družini odmerjala čas. Lesketajoči se predalnik z lursko Marijo in bridko martro pod steklenim poveznikom, s suhim cvetjem obdana. Poslavljal se je od vseh drobnarij z boleščjo, kakor da pušča pri njih kos za kosom lastnega srca. Jed mu ni kar nič teknila, vsak grizljaj se mu je ustavljal. Teti, ki ga je nekaj vprašala, je razmišljal le na pol odgovoril, zato ni več silila vanj in je odšla iz hiše.

Ura ga je opomnila, da bo treba iti. Stali so si nasproti, z očmi v oči, z dlanjo v dlan. Besede so bile od kraja iskrene, prošile so, drhte.

»Kdaj spet prideš? O božiču, da postaviš otrokom jaslice? Ali pa za svečnico, ko imate počitnice, na smučanje! Vstajenja pri nas že tudi nisi videl lep čas.«

»Morda. Toda obljubiti Vama ne morem nič. Bom imel dovolj dela, če bom hotel stisniti študije v času, kakor sem se namenil. Zagotovo se pa vidimo spet čez leto dni. Pa nikar kaj ne zameri-te...«

»Ti nam kaj ne zameri! Ni bilo vedno vse, kakor bi moralo biti. Toda, saj razumeš: kopica otrok. Živna. polje...«

Začutil je toploto, ki je prihajala iz njegovih bravav, žuljavih dlanj v njegovo-

Pripetilo se je že več primerov po trgovinah in drugih obratih, da so se neznanec izdajali za odposlanec ali pooblaščenec višjih uradnikov in dostojanstvenikov ter v njihovem imenu zahtevali raznovrstno blago. Na ta način so sleparji izsilili

večje vrednosti ter oškodovali razne stranke, zato pa svarimo vse prebivalstvo, naj nikomur ne verjame, da ga pošilja kak dostojanstvenik, in naj nikomur nič ne da, pač pa vsakega takega izsiljevalca takoj izroči policiji.

Svarilo

Nenavaden karambol na trimostju

Ljubljana, 29. januarja.

Pri vstopu z Marijinega trga na srednji, frančiškanski most trimostja, kjer je hkratu tramvajski postajališče, se je večerj okoli 16 primerila nenavada tramvajskih nesreč, ki je privabila pisano množico, da je imela priliko modrovati in razlagati svoja strokovna znanja o karambolu, ki je bil v resnici nenavaden, kakršnega kaj redko zaznamuje kronika prometnih nesreč, ki pa tudi ni zahtevala kakih človeških žrtve, saj ni bil nikdo, niti potniki v tramvaju, niti tramvajski vozač, niti šofer tovornega avtomobila najmanj poškodovan. Med potniki v tramvaju, bila je primerna zasedba, je nastala epurva zbežanost, toda kmalu so se pomirili in zapustili tramvaj, da so nato v Stritarjevi ulici prestopili na drugega ter se dalje odpeljali na Poljane in proti Mostam.

Iz Wolfve ulice je ob omenjenem času vozil velik, težak tovorni avto štev. LB 295, rdeče pleksan. Vozil je po Marijinem trgu, kakor je predpisano, okoli prometnega otoka in krenil nato v smer na srednji most. Ko se je avto približeval vstopu na most, j privozil gd glavne pošte po mali

strmini v Prešernovi ulici tramvaj, ki vozi na progji Sv. Križ proti Mostam, tramvaj z označko št. 2. Prav pri postajališču pa sta z vso silo trčila tramvaj in tovorni avto. Sprednji del tramvaja se je zadržal v desni blatnik pri motorju tovornega avta in avto nekoliko odtrnil. Sunej pa je povzročil protisunek, ki je bil silnejši in je povzročil, da je tramvaj iztiril in zavozil v kotu kakih 15 stopinj po čez na most tako, da je bil most popolnoma zabarikadiran. Ves promet je bil mahoma na mostu ustavljen. Okoli tramvaja in tovornega avtomobila pa so se začele zbirati skupine radovednega občinstva. Ljudje so si ogledovali oba poškodovanca. Tramvaj je imel zbite šipe. Tovorni avto pa zbit blatnik, vsi važni deli motorja pa so bili nepoškodovani, tako da je avto lahko pozneje vozil naprej.

Tramvajski promet je na Marijinem trgu za stal za dobro uro. Vsi vozovi, ki vozijo na progji, so se morali ustaviti ter so stali od glavne pošte po vsej Prešernovi ulici. Prišli so gasilci in pomozno osebje cestne želnice. In kmalu so spravili iztirjeni tramvajski voz nazaj v tir, kakor je bil promet spet vzpostavljen, da so tramvaji neovirano vozili.

Kdo je zakrivil to nesrečo, bo pač dognala preiskava. Zanimivo je, da je letošnji januar zaznamoval že kar dve tramvajski nesreči na omenjenem srednjem mostu. Prvič je bil pri sličnem karambolu podrt tudi prvi kandelaber električne razsvetljave.

Drugega nezgodna kronika lani ni zaznamovala kakih pogostih karambolov v tramvajskem prometu; sploh so bile lani v mestu kaj redke prometne nezgode. Tudi kazenski sodnik-poeidnec na okrožnem sodišču je lani imel zelo malo razprav o prometnih nezgodah in karambolih. Razprave so pač obravnavale nesreče, ki so datirale še iz l. 1940.

Violinist Albert Dermelj bo nastopil kot solist na VII. simfoničnem koncertu v ponedeljek, dne 1. februarja t. l. v veliki unionski dvorani. Igral bo 1. stavek Koncerta za violino in orkester, ki ga je napisal slavni in pri nas gotovo najbolj priljubljeni simfonični skladatelj, Peter Iljič Čajkovski. — Prvi stavek tega koncerta je gotovo najlepši in najsijajnejši koncertni stavek, katerega je Dermelj že pri prvi izvedbi meseca novembra izvajal z vso globoko občutenostjo in resnično virtuoznostjo Poleg Čajkovskega so na koncertnem sporedu še Rossini, Schubert, Dvořák in Adamič. Koncert se bo vršil pod vodstvom izvrstnega dirigenta Draga Maria Šijanica, ki ima izredne zasluge za razvoj in potek letošnjih simfoničnih koncertov, ki se vršijo pod okriljem Glasbene Matice ter jih izvaja naš prezaslužni simfonični orkester. Začetek koncerta bo točno ob pol 7 zvečer. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

celoto z oljem vred. Meseca januarja se je delila slanina, maslo in olje po že objavljenem razmerju.

Seznane za maščobne in sladkorne odrezke je založilo Združenje trgovcev ter naj se trgovci poslužujejo samo teh. Odrezki za fižol, sol, parmezan, mehki sir in marmelado morajo biti na posebnem seznamu v dveh izvodih. Ta živila morajo biti obračunana natančno po razporedu, ki ga je objavil prehranjevalni zavod Visokega komisariata ter se glasi: Črka A živilske nakaznice 300 g fižola, črka B živilske nakaznice 600 g soli, črka C živilske nakaznice 60 g parmezana, črka D živilske nakaznice 150 g mehkega sira GMB št. 15 med, živilske nakaznice 1000 g marmelade, GMB VII dod. živilske nakaznice 1000 g marmelade. Odrezke nakaznice GM 15 in VII za marmelado je treba lepiti ločeno, kljub temu da je enaka količina.

Ker se sladkorni odrezki navedene živilske nakaznice glase na 100 g ter je množina dodatnega sladkorja tudi 100 g, opozarjamo trgovce, naj te množine ločijo ter vnesejo dodatni sladkor po 100 g v seznam med dodatne odrezke. Dodatne odrezke po 400 g sladkorja naj pa v seznam odrezkov vnesejo neposredno pod 100 g dodatnih odrezkov.

Odrezki januarskih živilskih nakaznic

Trgovcem in pekomo sporoča mestni preskrbovalni urad, da bo odrezke januarskih živilskih nakaznic sprejemal tako, da v ponedeljek 1. februarja pridejo na vrsto trgovci z začetnico A, v torek 2. februarja z začetnico B, v sredo 3. februarja z začetnico C do F, v četrtek 4. februarja z začetnico G in H, v petek 5. februarja z začetnico I in J, v soboto 6. februarja z začetnico Ka do Kl, v ponedeljek 8. februarja vsi nadaljnji z začetnico K, v torek 9. februarja z začetnico L, v sredo 10. februarja z začetnico M, v četrtek 11. februarja z začetnico N in O, v petek 12. februarja z začetnico P, v soboto 13. februarja z začetnico R in S, v ponedeljek 15. februarja z začetnico Š in T, v torek 16. februarja z začetnico U in V, v sredo 17. februarja z začetnico Z in Ž, peki pa v četrtek 18. februarja z začetnico A do J, v petek 19. februarja z začetnico K do P in v soboto 20. februarja z začetnico R do Z.

Trgovce in peke opozarjamo, naj oddajajo svoje odrezke samo ob določenih dneh od 8—12 v II. nadstropju Mestnega doma, ker jim bo sicer otežkočena nabava blaga za mesec marec.

Vsi trgovci in peki morajo oddajati vse svoje odrezke natanko sortirane, t. j. vsako vrsto blaga posebej v zavrtikih, kjer je poleg žiga trdke treba navesti število odrezkov in množino blaga v kilogramih. Odrezkom morata biti priložena dva izvoda natančnega seznama vseh oddanih odrezkov, ki ju mora podpisati trgovci ali pek ter potrditi z žigom trdke. Na seznamih za moko, riž in testenine mora biti pritisnjen žig tudi v levem zgornjem kotu.

Maščobne odrezke morajo trgovci oddati cele. Morebiti prerežani morajo biti spet zlepjeni v

»Zbogom, če že moraš iti; več, prav lahko bi ostal še par dni pri nas, tiste tvoje knjige bi te že počakale. Pa tole s sabo vzemi, za popotnico in za spomin na ta sončni svet v tistem meglenem mestu! Malo zaseke je in soka iz malin, ki si jih sam nabral. Tale greba masla je pa za mamo. Pa vse pozdravi doma!«

»Bog plačaj!«, se je zahvalil obložen študent in se naglo okrenil, da sorodnika ne bi opazila njegovih ovlaženih oči.

Pri velikih, obokanih vratih je odtrnil zapah in odprl nerodno, zamotano ključavnico. Zaškripala je in Janez se je zbal, da ne bi zbudil otroka na vrhu. Ko je stopil na kamenit prag, mu je zadisalo po sočnem smrečju, ki je služilo za podnožnik. Še enkrat se je ozrl po hiši, ki se je visoka v boleče ostrih obrisih črtala iz sive megle, na majhna, z rezanim svetlozelenkastim kamnom okvirjena okna, na staro, že obledelo fresko sv. Ahac, ki ga je z okorno roko upodobil neznan ljudski umetnik, na lesen, rezljan mostovž, od koder so v silnih rdečih slapovih lilj tetini nageljni.

Nato je okoli vogla zavil v ozko, s plotom obdano, kamenito in od nalivov razrito ulico.

Reber nad vasjo je bila pusta, kakor požgana. Kalna, ilovnata rumena voda je v močinih potokih drvela vsevpred po pobočju.

Po grebenu se je plazila umazana megla.

Študent je zasanjano zastrmel v breg.

Davno je tegá.

Iz spočite, tople zemlje se je kadilo v ozračje, ki je bilo še hladno: kakor da bi nevidni drobni prsti snovali in odvijali rahlo tkane tenčice... Pod golimi jelševimi grmi, v osojnih kotanjah in zajedab so še ležale zaplate snega. Na čisto modrem nebu je sijalo ščemeče belo sonce. Od sneženih kep je komaj slšno, kakor srebrn zvoneček, curljalo; kapljice, ki so polzele med sočno poga-

njačo travo, so se biserno lesketale. Pod grmi so cvetele kurjice, stisnjeni rožnato nadahneni popki in široko odprti beli cvetovi z rumenimi prašniki.

Štiriletni fantek, Skalovec Janez, se je trudil v breg, padal, se pobiral in capljal dalje. Romal je od grma do grma, trgale cvetove in jih spuščal v edini žep svojega predpasnika, ki se mu je zdel neizmerno prostoren: vanj so se zdeli vsa bogastva tega sveta.

Prehodil je vso strmino in zginil na vrhu za robom. Ko ga je mama izpred hiše poklicala k južini, je ni mogel več slišati. Poklicala ga je vnovič. Ker se ni odzval, jo je zaskrbelo; šla ga je iskat. Spraševala je po njem pri sosedih, nato je krenila v Reber. »Prehlačil se bo, jo je obšlo stopajočo po močvirnatih tleh, ki so se udirala in cvrkala pod nogami. Breg jo je upehal. Dospela je na vrh, se razgledala in klicala. Nikjer ni bilo nikogar videti, od nikoder nobenega glasu. Prostrana planjava brez žive duše, iz daljine globeli se je čulo šumenje naraslega gorskega potoka. Kri ji je šinila v obraz, srce se ji je stisnilo ob bojazni.

Sklenila je, da obide vso ravnino. Ob jelševju vzdolž grebena je naletela na par sveže utrghanih cvetov teloha. Nekaj korakov dalje na druge. Kmalu nato spet na več raztresenih popkov. Stopila je za sledjo. Zgubljeni cvetovi so jo vodili po dolgih, muhastih ovinkih čez pašnik. Končevali so se tik nad hudournikom.

V par skokih je bila na robu. Sredi strmih in ugrezljivih melj je ugledala plavalca kodrasto glavico. Morala se je premagovati, da ni od radosti vzkliznila. Otrok je bil zaverovan v spomladansko pesem Bélice, ki je bučala, vrtinčila in penila med tesnimi bregovi, prinašala v gorah in rovila odrgane ruše in posneto dračje in prav tam naplavila na prod mrtvo mlado srnico. Mat se mu je previdno približala, ga krepko prijala za obe lakti in pritisnila svoje žareče lice k njegovemu. »V kakšne skrbi si me spravi, paglavček ti moj!«

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ BERÁNEK

59.

Medtem pa jo je čarovnik v svojih škornjih mahal zdaj po poti, po stezah in bližnjicah preko polj, travnikov in skozi gozd, saj so ga škornji kar sami nosili po njuni sledi.

Vso pot ga je skrbelo, če sta mu morda že ušla, a zatrdno se je tolažil in upal, da ju s svojimi čarovniškimi škornji še dohiti.

Prav tedaj je z one strani, od koder so ga nosili škornji, posijalo sonce tako močno, da sta se otroka zagledala v daljo in z grozo zapazila naglo se bližajočega čarovnika.

60.

Dečka je zelo zaskrbelo:

»Kaj bova pa zdaj?«

Hčerka pa je že našla rešitev in velela:

»Brž se prestopiva po bregu navzdol do ceste; tam si bova sezula škornje in jih skrila za grm. Jaz se spremenim v kapelico, ti pa v zidarja, ki jo bo belil in v vdolbino slike svetnika. Vse drugo delaj po svoji pameti!«

Parkrat sta se prestopila in že sta bila ob cesti; sezula sta se, vrgla škornje v grm in že sta bila tam namesto njiju zidan križ in slikar.

Prvi Ljubljčan s kolajno mesta Ljubljane

Te dni so Ljubljčan z zadovoljnostjo brali o 75 letnici g. Antona Jagodice, ki ga vsa Ljubljana spoštuje kot skrajno nesebičnega sodelavca pri vseh karitativnih akcijah. Popularnega človekoljuba te dni vse ustavlja na cesti in mu čestita ter od srca vošči še mnogo zdravih let, pa tudi mestno županstvo se je spomnilo njegovega polstoletnega požrtvovalnega izkazovanja dejanske ljubezni do bližnjega ter mu je župan, general Leon Rupnik, za 75 letnico v priznanje in zahvalo izročil medaljo mesta Ljubljane za spodbudo drugim Ljubljčanom k dobri deli za podpora potrebnim. Medaljo mesta Ljubljane je po risbi mestnega arhitekta inž. Borisa Kobeta modeliral akad. kipar Božidar Pengov. Na njej je patron našega mesta sv. Jurij z latinskimi napisom »Patronus civitatis labacensis«, na drugi strani je pa v tem primeru vrezan napis: »Človekoljubu Antonu Jagodici mesto Ljubljana 24. 1. 1943«, torej datum 75 letnice ravnatelja Jagodice. Gotovo bo podelitev medalje mesta Ljubljane za dobrodelnost zaslužnemu dobremu možu med prebivalstvom vzbudila splošno odobravanje, saj je z njo le skromno nagradeno njegovo požrtvovalno delo na humanitarnem polju.

Izredno lep roman, eno najboljših del velikega romanopisca Henry Bordeaux-a

»SRCE IN KRI«

dobite po vseh knjigarnah in trafikah.

Knjiga je pretresljive vsebine in bo osvojila vsakega bralca.

V nekaj dneh bo izšlo novo delo:

»GOLOBČEK« — spisal Baar.

Naročniki bodo dobili obe knjigi skupaj!

S štajerskega

V Ptuj so ustanovili mlekarstvo zadrugo. S podporo pristojnih oblasti je bila ustanovljena v Ptuj 13. januarja mlekarstvo zadruga, za katero je bilo zgrajeno novo sodobno poslopje, v katerem bodo v kratkem postavljene tudi potrebne strojne naprave. Ptujsko okrožje je doslej dobavljalo mleko mariborski podružnici v Ptuj. Osamosvojitve pa pomenja za ves okraj pomemben napredek, ki bo omogočil, da se bo izkoristil zadnji liter mleka, kar je v sedajnem vojnem času izrednega pomena, saj iz mleka, ki ga ima srednje dobra krava, na leto lahko izdelamo 90 kg masla.

Odlikovanje. Z železnim križcem 2. stopnje je bil odlikovan planinski lovec Robert Jug, doma iz Ruš. Izkazal se je v bojih na področju Elbrusa. Kmalu po zasedbi Spodnjega Štajerskega se je prijavil kot prostovoljec k motoriziranim enotam in je bil od julija 1941 dalje leto dni na Nizozemskem, v Belgiji in v Franciji. Nato je bil dodeljen bataljonu planinskih lovcev. — Z železnim križcem 1. stopnje pa je bilo odlikovan poročnik Eduard Girstmayer, sin pokojnega hišnega posestnika iz Maribora. Križec 2. stopnje ima že od lani.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: 79 letni orožniški narednik v pokloju Ivan Jurec, 64 letna železničarjeva vdova Marija Moser, 70 letni železniški upokojenec Matija Koren, 77 letna profesorjeva vdova Ana Majcen, 30 letna žena policijskega uradnika Hilda Hoffman, 35 letni posestnik Anton Vaš iz Zimnice pri Koreni. V Gradcu je umrla v Mariboru stanujoča 48 letna državna uradnica Stefanija Mikelič, roj. Orovič. — V Celju so umrli: Ivan Lednik, Ivan Breznik, Marija Taček, roj. Sternad, Cecilija Vozel in Mihael Pirkmayer, vsi iz Celja, zadnji Cirila Lenko iz Rečice ob Savinji, Ivan Dežman iz Javornika pri Jesenicah, Valentin Melanšek iz Polzele, Neža Vovk, roj. Teraš iz Zgornjega Brezovega pri Blanci, Marija Globotšničnik, roj. Peršak, v Ptuj je umrl 71 letni orožniški poročnik v pokloju Jožef Osneč, v Krškem pa 49 letni gostilničar in posestnik Richard König in v Celju Elfrida Mastnak iz Vojnika.

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 29.

Pomaranče in suhe gobe prodaja Gospodarska zveza, Bleiweisova c. št. 29.

Z Goreniskega

Blejsko jezero je zamrznilo. Okrog 20. januarja je zamrznilo Blejsko jezero. Vso jezersko gladino pokriva gladka, toda še razmeroma tanka ledena plošča in je zato hoja po jezeru začasno še prepovedana.

Otvoritev lovskega doma na Bledu. Prejšnji hotel »Pri lovecu« je začel zopet obratovati pod imenom »Lovski dom«. Nova lastnika sta zakonca Oto in Friedl pl. Ingram, ki sta bila dolgoletna gospodarja Hochstallhausa v Berchtesgaden.

Iz vaške kronike v Zireh. Pri zadnji cestni zbirki so v občini, ki ima okrog 3000 prebivalcev, nabrali 522 mark. Lani je bilo v občini 23 porok, 30. jan. bo DAF odnosno Kraft durch Freude — krajevna skupina v Zireh, priredila pester večer. 20. januarja je žirovski urad za socialno skrbstvo dobil od zimske pomoči zopet 7000 mark, ki jih je razdelil med revne občane.

Iz krajevne kronike v Moravčah. Pred nedavnim je bilo v Ljudskem domu predavanje, ki ga je organizirala koroška domovinska zveza. Govoril je g. Kieser iz Radovljice o pomenu sodanega svetovnega boja. Zadnje nedelje je bilo v Ljudskem domu predavanje g. Müllerja iz Kamnika. — Na isti dan je bil v posojilniški hiši občini zbor rajtajnovke in je bil za predsednika izvoljen Alojzij Cerar, gostilničar v Moravčah, za njegovega namestnika občinski komisar Johann Fugger, za predsednika nadzornega odbora pa nadučitelj Heinrich Pferschy.

Gorenjski perutinarji so pozvani, da začno takoj oddajati jajca in ne čakajo šele pismenega predpisa. Za oddajo veljajo letos iste določbe kot prej. V interesu perutinarjev je, pravi gorenjski tehnik, da takoj začne oddajati jajca, da ne zaostanejo v začetku leta. Čim kasneje začne perutinar z oddajo, tem težje mu bo izpolniti obveznost. Izpolnitev se pa nikakor ne more opustiti.

V Mežici je bil sklican rudarski zbor posade rudnika »Helenas«. Okrožni štabni uradni vodja Isak je govoril o dolžnostih rudarjev v sedanjih vojni. Pohvalil je mežiške rudarje, ki so zgledni pri delu pa tudi pri javnih zbirkah. Sledil je skupen ogled rudniških naprav. Mežiški rudarjem je bila zagotovljena čim večja skrb javnih oblastev, če bodo nadaljevali svoje delo kot doslej.

Dom Stranke v Predvorju bo kmalu urejen. Lep prostor za šolanje je v domu v glavnem že urejen. Manjka le še peč. Pisarna Stranke je peč že dobila tako, da sedaj čakajo vsi prostori v glavnem le še na slikanje.

Ljubljana

Obvestila

Violinist Albert Dermelj bo nastopil kot solist na VII. simfoničnem koncertu v veliki unionski dvorani. Igral bo prvi stavek Koncerta za violino in orkester, ki ga je napisal slavni in pri nas gotovo najbolj popularni simfonični skladatelj Peter I. Čajkovski. Prvi stavek tega koncerta je najslavnejši njegov del in Dermelj ga je že pri prvi izvedbi meseca novembra izvajal z vso globoko občutenostjo in resnično virtuoznostjo. Poleg Čajkovskega so na koncertu še Rossini, Schubert in Adamič. Vodil bo koncert dirigent Drago Mario Šijanec, vršil se bo v ponedeljek, dne 1. februarja ob pol 7 zvečer. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Za VII. simfonični koncert, ki bo prihodnji ponedeljek, dne 1. februarja ob pol 7 zvečer, so od danes naprej vstopnice v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Občinstvo opozarjamo, da bo začetek točno ob pol 7, tako da bo koncert končal ob 9/8 zvečer. Koncertni spored izvajajo simfonični orkester pod vodstvom Draga Maria Šijanca. Natančni spored smo že javili, danes navedemo samo imena skladateljev, katerih dela bodo izvajana: Rossini, Čajkovski, Schubert in Adamič.

Višji tečajni izpiti bodo na drž. klasični gimnaziji od srede, 3. februarja dalje po razporedu, ki bo objavljen od petka, 29. t. m. dalje v veži novega uršulinskega poslopja v Šubičevi ulici. — Ravnateljstvo.

»Vihar v kozarec«. Razdor med zaročence, spor med najboljšimi prijatelji, dva se najdeti na sodnji in se imata rada... branjevka in njen psiček... vse to se plete v nadvse zabavni in prijetni komediji, katero bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10 do 12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrkova 12/1 desno.

Franciškanski oder. V nedeljo ob 5 popoldne v franciškanski dvorani zabavna burka s petjem v treh dejanjih: »Svoje glaveček«. — Igralci franciškanske prosvete, ki so v letošnji sezoni dovršeno odigrali že lepo število predstav, so se tudi za to igro dobro pripravili, tako da bo gotovo zadovoljila prav slehernega gledalca. Vstopnice dobite v predprodaji in trgovini Šfiličij in na dan predstave pri dnevni blagajni. Cene od 8 lir navzdol. Stoišča 2 liri.

V nedeljo bodo igrali v Drami »Oče naš... Začetek bo ob 14 uri. Cene so znižane! Ne zamudite prelepe prilike! Vstopnice dobite v predprodaji.

Ljubljansko gledališče

Drami

Petek, 29. jan. ob 15: »Hamlet«. Izven. Cene od 15 lir navzdol.

Sobota, 30. jan. ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Red B.

Nedelja, 31. jan. ob 14: »Oče naš...«. Izven.

Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Ples v Trnovem«. Izven. Cene od 15 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. febr.: zaprto.

Operi

Petek, 29. jan.: zaprto. (Generalka.)

Sobota, 30. januarja ob 17: »Zemlja smehljaja«. Opereta. Premiera. Red premierski.

Nedelja, 31. jan. ob 16: »Thais«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. febr.: zaprto.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 31. jan. ob 5 pop.: »Vihar v kozarec«. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12/1.

Spet dve novosti

bo začel priobčevati naš list, da ustreže našemu naročnikom in bralcem čim več in čim zanimivejšega berila. — Zato bomo

1. februarja

začeli prinášati v podlistku izvrin roman mladega slovenskega pisatelja Toneta Glavana pod naslovom:

»Zemlja je zadihala«

Hkrati bo »Slovenski dom« začel objavljati izredno zanimivo delo z doslej neznanimi ugotovitvami o boju Napoleona I. s papežem in Cerkvijo pod naslovom:

»Zamolčani Napoleon«

Kdor si hoče zagotoviti za nekaj mesecev zanimivega berila, naj s 1. febr. naroči

»SLOVENSKI DOM«!

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

»Ta stari vrag,« je rekel, ko se je usedel zraven Johnsona. »Da je ravno pri meni začel z odtegljajem plače, in še za celih deset odstotkov mi jo je znižal! V jutranjih dnevnikih pa sem bral, da je daroval za bolnišnico pet tisoč funtov.«

»Saj veste, da je velik dobrotnik. Kar pa se vašega odtegljaja tiče, sem mnenja, da se vas hoče na ta način znebiti,« je rekel Johnson veselo. »Tanjane vam ne bo nič koristilo. Trgovina je na mrtvi točki in borza zadnje čase jako slabo kaže. Stari vas je hotel odpustiti. Menil je, da niste neobhodno potrebni.«

»Dragi gospod Johnson! Imam začetniško plačo, potrebujem pa tako neizmerno mnogo denarja.«

Filo je vzdihnil in njegovo lice je preletela mračna senca.

»Če bi bil jaz istega mišljenja kot vi, bi moral zblazneti ali pa postati zločinec. Vedite, da zaslužim le petdeset odstotkov več kot vi in vendar mi zaupa stari težke stotisoče. Umetnost biti srečen —« je rekel, odrinil krožnik ter si prižgal cigareto, »se izkazuje v tem, da nimamo nobenih posebnih potreb. Na ta način prejema človek vedno več, kakor potrebuje. — Kako pa se godi kaj vaši sestri?«

»Hvala, dobro ji je,« je rekel Ray ravnodušno. »Ela je iste narave ko vi. Saj je končno lahko, skrbi drugih (tudi) pretežit, ko filozof. — Kdo pa je ta čuden človek?« je dodal, ko se je nekdo usedel za sosednjo mizo. Filo, ki je bil precej kratkoviden, si je nadel naočnike.

»To je Elk, eden izmed detektivov iz Scotland Yarda,« je rekel in se prišlecu nasmehnil. Ta nasmeh je smatral doleč kot povabilo k mizi ter se v veliko Rayeovo nejevoljo in jezo podal k Johnsonu.

»Moj prijatelj, gospod Bennett — inspektor Elk.«

»Srečanje,« je urno popravil Elk. »Usoda je bila, kar se mojega napredovanja tiče, z menoj vselej mačehovska. Zakaj naj bo vzrok, da detektiv prej ujame zločince, če ve, kdaj je bil rojen Washington, ali kdaj je umrl Napoleon Bonaparte, nisem nikoli mogel domniti. — Ali vi vsak dan tukaj obedujete, gospod Bennett?«

Ray je priklimal.

»Če se ne motim, mislim, da poznam vašega gospoda očeta — Johna Bennetta iz Horhama.«

Ray je vstal, se opravičil, da ne more več ostati v njihovi družbi zaradi

pičlo odmerjenega časa, ter odšel, pustivši oba sama.

»Čeden mladenič,« je dejal Elk ter dolgo zrl za odhajajočim Rayem.

Gospod Maitland se poda domov.

Elk je spremljal gospoda Johnsona v njegov urad in ko sta se približala palači maitlandskih bank, je prekinil gospod Johnson v sredini najzanimivejšega filozofiranja pogovor ter se urno podal proti palači. Elk je videl pred seboj na hodniku Raya Bennetta v družbi drobne deklice. Čeprav mu je dekle kazalo hrbet, je vendar Elk takoj spoznal Rayeovo sestro Elo. On jo je namreč že dvakrat videl in je imel čudovit spomin. Spomnil se je človeka, če ga je pogledal samo v hrbet. Ko se ji je tako urno približal, kolikor mu je to dopuščala njegova obilnost, ga je dekle pozdravilo s prijaznim poklonom.

»To pa je nepričakovano prijetno snidenje, gospodična Ela,« Johnsonovo prijazno lice je zardelo in Elk je ugovarjal, da je bil še prijaznejši kot običajno.

»Danes nisem imela namena priti v mesto, ampak oče je odšel zopet na enega svojih rednih izletov,« je rekla. »In čudno! Če ne bi povsem točno vedela, da se je odpeljal z vlakom čez pred dvema urama, bi prisegla, da sem ga videla pred malo časa na nekem avtobusu.«

»Moj prijatelj, gospod Elk,« je John-

son predstavil detektiva deklici nekoliko nerodno.

»Veseli me, da vas spoznam, gospodična Bennettova,« je rekel Elk.

Elk je opazil, da Rayu ni bilo prijetno, da se je seznanil z Elo. Na hitro se je Ray poslovil od njih in Ela je hitro nekaj povedala Rayu na uho. Elk je opazil, da so besede Raya zelo neprijetno zadele, ker je nakremžil obraz.

»Ne, ne, ne bom več prišel tako pozno domov,« je rekel tako glasno, da je detektiv slišal. Odkril se je in izginil med bančnimi vrati. Ela mu je z grenkobo v očeh sledila, nato se je vrnovila, podala Johnsonu roko, pozdravila Elka z nalahnim poklonom in odšla.

»Ali poznate gospodično Bennettovo že od prej?«

»Le površno,« je odgovoril Elk čemerno. »Površno poznam namreč skoraj vsakega. Dobre in zle ljudi. Čim boljši so, tem manj so mi znani. — Na svidenje!«

Medtem ko se je Johnson podal v svoj urad, se je potepal Elk brez cilja naokoli. Prečkal je cesto ter obstal da bi si prižgal cigareto. Bilo je ravno štiri, ko se je neki avtozvošek mirno ustavil pred vratmi Združenih maitlandskih bank in čakal. Elk je videl trenutek za tem vihravo priti, ne gledajo na levo niti na desno, starega Maitlanda iz hiše. Elk ga je opazoval s posebnim zanimanjem. Poznal je bančnika na videz, ker je zaradi dveh

ali treh manjših tatvin, katere so izvršile postrežnice, prišel v njegov urad po informacije.

Na ta način se je tudi seznanil s Filom, kateremu je stari prepuštil vse vodstvo in sprejemanje strank. Elk je menil, da je Maitland star nekako 70 let in v prvo ga je obšla radovednost, zvedeti, kje stanuje. Obšla ga je čudna negotovost; prvič, ker si je bil svest, kako malo podatkov ima o tem bančniku, ki je vendar vsega zanimanja vreden že zaradi svojega neizmernega bogatstva. Dalje se mu je čudno zdelo tudi to, da dnevnik niso prinašali nobenih opisov njegove osebe, čeprav je bila že vsaka oseba, ki mu je bila enaka po položaju in bogastvu, nešteto krat opisana.

Ko je avto odneljal, si Elk ni mogel kaj, da ne bi poklical drugega vozila.

»Sledite ta avtomobil,« je dejal.

Vozelj je pokimal ter takoj vse razumel, saj ga ni bilo menda v vseem ondenu soferja, ki ne bi poznal maitlandskega policijskega uradnika. Prvič je obdržel proti severnemu mestnemu delu ter obstal na križišču živahne ulice. Elk je videl, kako je »arec izstopil, kako je nato zavil v drugo ulico, kjer je vstopil v voz cestne železnice. Seveda mu je Elk sledil za petami ter skočil na tramvaj, ko se je ta začel že premikati. Stari je dobil prosti sedež, se usedel, potegnili zmečkani črtopis iz žepa ter ga začel brati. Voz je odpeljal v smeri proti Tottenhamu, kjer je Maitland izstopil.

Ansald o sedanjem položaju na ruskih bojiščih

»Vzhodno tatarstvo še ni nikdar od tatarskih časov do danes s takšno silovitostjo napadlo Evrope

Glavni urednik italijanskega lista »Telegrafo«, Giovanni Ansald, je imel te dni po radiu daljši govor, v katerem je pojasnjeval sedanjí položaj na ruskih bojiščih. Najprej je povedal, kje vse potekajo zdaj boji, kje so najhujši in najuspešnejši, nato pa je nadaljeval:

Mnogi naši sovražniki trdijo, da sovjetska ofenziva ni nič več in nič manj kakor začetek zloma osnih sil. Sovražna propaganda gleda na nemška uradna poročila s povečevalnim etektom, da bi jih ovrgla, dočim na drugi strani pripisuje prevelik pomen tistim krajem, ki jih v svojih vojnih poročilih omenjajo Sovjeti.

Ansald je potem govoril o resničnem položaju ter je predvsem poudaril, da hoče jasno in odkritosrečno spregovoriti. Pribil je, da sovažnik res razpolaga s številnim »človeškim in motoriziranim materialom«. Sovjetsko vojaštvo mečejo v boj, ne da bi se pri tem ozirali na izgube, in ti sovjetski vojaki se na Stalinovo povelje bore do zadnjega moža. Vzhodno divjaštvo še od časov Tatarov ni nikdar s takšno silovitostjo napadlo Evropo, kakor jo je zdaj. Sovražnik si je postavil za svoj glavni cilj, da razbije nemške zapore postojanke ob Volgi in pri Kavkazu, kakor tudi, da si znova osvoji področje ob Doncu in Ukraino. Poleg tega naj bi se uredničilo še Stalinovo upanje, da vdre v Nemčijo in v zavezniške dežele. Stalin nikakor ni opustil misli, kako bi pregazil Evropo in zatrl omiko.

Sovjetske tatarske čete so doslej, zlasti na južnem odseku vzhodnega bojišča, dosegle le taktične, ne pa morda kakšnih vojnih ciljev. Nikjer na bojiščih ni bilo nobenih bistvenih sprememb in nemška ter zavezniška bojna črta se je v zadnjih dveh mesecih komaj kaj premaknila. Sovjeti tudi nimajo pokazati nobenih moralnih uspehov ter mo-

rajo v svojih vojnih poročilih priznati, da pri Nemcih in zavezniških veselje do boja ni prav nič popustilo. Britanska propaganda je mesece in mesece slavila sovjetske oddelke, ki so bili poslani braniti Stalingrad, zdaj pa se Nemci bore pred istim mestom še odločneje in hrabreje, zakaj bore se v tuji deželi, proti močnejšemu sovražniku in tam, kjer je zima zanje ostrejša kakor pa za nasprotnika. Tudi morala nemškega ljudstva se ni omajala, in spričo sovjetskih prizadevanj se je stopnjevala celo nemška odločnost, da je prihodnjo pomlad treba končnoveljavno obračunati s Sovjeti.

Enako razpoloženje vlada tudi po drugih evropskih deželah, zakaj vsak Evropejec se dancs zaveda veličine in pomena sedanjih bojev. Britanska propaganda, če si še tako prizadeva, ne more nobenega Nemca, nobenega Italijana in sploh nobenega Evropejca prepričati o tem, da bi bilo dobro, če bi se podvrgli divjaškim Stalinovim tolpam.

Koliko časa bo Rusija še lahko pošiljala v takšnem številu ljudi v klavnico

V listu »Giornale d'Italia« piše znani časnika Virginio Gayda, da bi velike nemške osvojitve na vzhodu v bistvu šele tedaj postale brez haska, če rdeča armada zasede spet Rostov, kotlino ob Doncu in Ukraino, cilje, ki si jih je zastavila pri svoji zimski ofenzivi. Nobenega teh treh ciljev pa doslej še ni dosegla. Boj je za Sovjete še vedno trd in prinaša izredno mnogo žrtev. Nastaja vprašanje, koliko časa bo Sovjetska Rusija še lahko v trumah pošiljala ljudi v klavnico, nemško vrhovno poveljstvo pa istočasno pripravlja sovražniku še hujša presenečenja.

Kdor je doživel pekel pred Stalingradom, mora priznati, da se nemški vojak bje z železnim srcem

S stalingrajskega bojišča je poslal dopisnik nemške uradne agencije DNB zanimivo poročilo o najhujših bojih, kar jih je bilo morda kdaj v zgodovini človeštva, o bojih, ki jih junaška nemška posadka v in pred Stalingradom bje že nekaj mesecev in 60 zadnje čase dosegli svoj višek. V tem poročilu pravi vojni dopisnik naslednje:

»Vsak vojak je tu trdnjava zase,« tako se je izrazil eden tistih, ki se bore v stalingrajskih bunkerjih. »Brez odmore padajo granate sovražnikovega topništva na nemške postojanke ter se razletavajo s strahovitim pokom ob nemških metalnih granat. Niti pediti zemlje ni več nikjer, kamor ne bi bil padel kos železa. Vseposred leže drobci granat, drug poleg drugega. Nad tem trdim in divjim koncertom bitke se vedno znova oglašajo zamolklo grmenje salve. Že se vadi, da je prišlo odrešenje iz tega peklenškega hrupa, ki ima smrt za svojega brata, toda tedaj se začne drugi del bitke. Na stotine in stotine boljševikov se požene iz svojih postojank čez široko ravnino. Med njimi lomastijo tanki. Nemški grenadirji so že namerili svoje strojnice v naskakujoče sovražne trume. Prevečkrat so se že zapodile sovražne trume čez to ozemlje, da ne bi vedele, kakšno moč ima strojnica. Sovražnikovih tankov pa vendarle ni mogoče izločiti iz boja s takšnim orožjem. Preveč jih je, da bi jih

obramba pred bojno črto mogla onesposobiti. Toda z njimi mora grenadir računati, iti mora nad te jeklene orjake, če pritiskajo na okope njegovih tovarišev. To je boj med možem in tankom. Če se vojaku posreči, da ga smrtno rani, je s tem tudi odbil naskok boljševičke pehote, ki pod varstvom teh »šutiralev« potik prodirajo dalje. Kakor peneči se divji valovi butajo napadajoči sovjetski oddelki ob nemško bojno črto in se lomijo.

Na vseh stalingrajskih bojiščih besni vihar dan za dnem. Ko vstane zimsko jutro, se začne peklenški ples. Na vsakega moža, ki se pokaže, namerijo ostri strelci svoje puške in brž se morajo posadke po bunkerjih spet skriti pod zemljo in od tam odbijati besne naskoke sovjetskih oddelkov. Nad njimi brne sovražnikovi bombniki. Vse, s čemer boljševizem razpolaga, je vrget proti mestu, ki nosi Stalinovo ime in je danes samo še bojišče, samo še kup razvalin. Nemški vojak v tem viharju ne klone, pač pa se prav tako brani, kakor je znal pred nekaj meseci streliti sovražnikovo obrambo. Na njegovem obrazu je izraz, ki so mu ga vtisnili neumljeni boji zadnjih časov. Ostro zre njegovo oko izza okopov čez bojišče ob Volgi. Njegova obleka je zamazana, kar je posledica življenja pod zemljo. Kdor je to doživel, dobro ve, da je nemški vojak viharju železa postavil nasproti železno srce.

Avstralska svarila Angliji in Ameriki zaradi zanemarjanja bojišča na Tihem morju

Saigon, 28. jan. s. V radijskem govoru, namenjenem ameriškemu ljudstvu, je avstralski ministri predsednik Curtin razpravljal o potrebi takojšnje koncentracije večjih letalskih in mornariških sil v jugozahodnem Tihem oceanu. Dejal je: Področje južnozahodnega Tihiga morja je preobsežno, da bi ga smeli prepustiti v varstvo domačim silam. Čas je odločujoči činilec, ki se sedaj bori na strani Japoncev proti Združenim državam. Ako pomen tega bojišča v naših vrzemo na drugo mesto, dajemo s tem Japonski močnost, da dobro izkoristi ta čas, izkoristi vse naravne zaklade in se pripravi na bitko, ki bo potem zavezniške veljala hude žrtve. S strateškega vidika je življenjsko nujno, da zavezniški obdrže avstralsko celino. Oklevanje zaveznikov na Tihem morju utegne dati neutrudnemu sovražniku čas za to, da pride k sapi. Vsa zgodovina sedanje vojne pravi, da je najbolje napasti nasprotnika tedaj, ko si od ran še ni opomogel. Predsednik Združenih držav in britanski ministri predsednik sta potrdila svojo voljo, da dokončata vojno proti Hitlerju. Toda zaposlitev na

tej strani utegne dati Japonski priložnost, da med tem zbere tolikšno silo, da jih bo skoraj nemogoče obvladati. Kot predsednik avstralske vlade ponavlja svoje svarilo pred uditvijo japonskega gospodarskega procvita v Tihem oceanu in svarim pred tem, da bi zavezniški prišli prepozno in zanemarili svojo dolžnost do narodov, ki jih je Japonška že udarila in ki bjejo proti njej boj na življenje in smrt. Med tem, ko govorim, napada sovražnik z vsemi razpoložljivimi silami otoke, ki leže blizu avstralske celine. Če bomo izgubili tudi to, se bomo nenadoma znašli na lastnih tleh v vojni proti sovražniku, ki ima v rokah boljše pomorske oporišča.

Svojevrsna poroka v Sarajevu

Iz Sarajeva poročajo: Tu so imeli zadnjič svojevrsno poroko. Mož je bil star že 103 leta in je imel že 22 otrok. Zdjaj se je poročil že tretjič in je njegova zakonska družica, ki jo je pred kratkim vzel, stara zdaj 50 let.

HENRIK SIENKIEWICZ

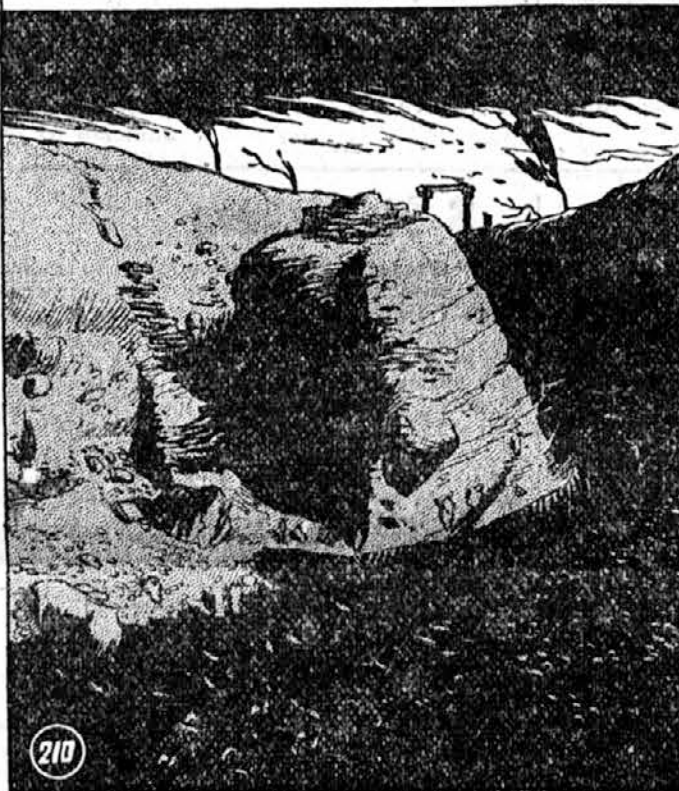
ROMAN V SLIKAH

209.

Ko si je Vinicij v hiši tkalca Makrina, kamor so ga bili prenesli, opomogel, je sklenil, da bo še nocoj poiskal Ligijo in druge v Ostrionumu. S Hilonom, ki je vedel za kraj, sta zajezdila mezeje ter krenila na pot. Vinicij je Hilonu obljubil hišo z vinogradom, če ga bo pripeljal do Ligije. Hilon se je ves čas ustavljal, gledal goreče razvaline ter se veselil:

»Zdjaj ne bo več Rima, ne rimskih oblastnikov. Vsak Grk si bo lahko pražil bob v žerjavici, ki bo ostala od tega mesta. O Jupiter! Rim goritako, ko da bi ga zažgal ti sam s svojo strelo! Nihče ga ne reši, ha, ha!«

210.

Hilón je Viniciju dejal, da bo nocoj zbranih več kristjanov kakor po navadi, ker so večini zgorele hiše. Ni dvoma, da bo ondi tudi Lin in njegovi.

Jezdila sta dolgo in poltakih poteh, ki jih Vinicij ni prav nič poznal. Ko sta dospela do novega Neronovega cirkusa, sta zavila proti globokim jamam, iz katerih so dobivali pesek za to stavbo. V temi pred sabo sta zagledala roj migotajočih luči in zaslišala petje: kristjani so bili res zbrani ondi.

Veliki uspehi nemških filmov

Neko poročilo iz Rima pravi, da so po statističnih podatkih, ki so jih pred nedavnimi objavili v Nemčiji, prinesli najboljši nemški filmi povprečno poldrug milijon mark na vstopnini, kar je brez dvoma velik finančni uspeh. Nekateri izredni filmi, kakor na primer film »Jud Süß«, »Materinska ljubezen« in »Poštni ravnatelj« — pa so prinesli v blagajno še dokaj več, pravijo, da celih 25 milijonov nemških mark. Te filme je gledalo okrog 19 milijonov ljudi.

Eden tistih, ki so v Ameriki hujskali na vojno

Najpomembnejša vojaška pogodba, ki jo je podpisala vlada Združenih ameriških držav, je tista, ki jo je sklenila s slovitim bolivijskim »platinimskim kraljem« Simonom Patinom, ki se je s to pogodbo zavezal, da bo dobavil Združenim državam ogromne množine kositra in gu-

mija s svojih posestev v Boliviji. Simon Patino je bil že pred vojno eden od petih najbogatejših ljudi na svetu. Računajo, da je njegovo premoženje vredno okrog 250 milijonov funtsterlingov. Pravijo, da si je v zadnjem času nagrabil še novih 50 milijonov funtov. Agencija »La Correspondencia« poroča iz Rima, da je bil Simon Patino eden tistih Amerikancev, ki so se najbolj zavzemali za to, da bi šle Združene ameriške države v vojno. Njegov sin je bil več let bolivijski poslanik v Washingtonu, zdaj pa je poslanik v Londonu.

Nemški delavci se uče ruščine

Berlin. CE. Nemška delovna fronta je že svojčas uvedla za delavce posebne tečaje, na katerih se lahko uče tujih jezikov. Kakor poročajo, zavzema v načrtu jezikovnih tečajev za leto 1943 prvo mesto ruščina. Mnogo delavcev se je v te tečaje tudi že vpisalo, ker se hočejo naučiti ruskega jezika.

Jože Krivec

Klešček išče z'ato

»Tako! Kam bi vendar sam z bogastvom? Vsakemu nekaj, to bi bilo najbolj prav. Čemu bi spravljai eden več, kot rabi, drugi pa še za potrebo ne bi imel!« je pripomnil.

»Dober si, Klešček! Vesel sem tvojih besed in dobrih misli. Bog daj, da potegneš tisto stvar iz zemlje in da potem ne boš pozabil na besedo!«

»Ne! Tega že ne bom pozabil. Malo obljubim, zato vse storim! Tako je moje ravnanje!« je pritrdil.

»Tako je prav! Tako!«

Nato sta odšla s kaplanom po cesti. Klešček je strmel za njima. V dno duše vesel, se je lopnil po prsih in zašepetal sam pri sebi: »Primojveri, tako bom storil in nič drugače! Vsakemu nekaj. Bogatini, ki pa so bili do zdaj sami zase in se za nas revnejše niso zmenili, ne dobijo nič. Niti za en sam prstan. Jim že pokažem, tem bahačem!«

Ponoči, proti polnoči se je zibal proti izkopani jami Režek. Zamišljen, s sklonjeno glavo, je stopal kar čez njive in travnike. Drsajoči koraki so polzeli po beli travi, pokriti z drobno slano.

»Škreb! Škreb!« mu je pelo pod nogami.

»Škreb! Škreb!« je odzvanjalo v njegovih možganih.

Kakor bi se bal, je obstal ob robu jame in se oziral na vse strani. Vsak šum ga je prestrašil, vsak pasji lajež se je zagrizel v njegovo dušo. Če bi ga bil kdo tu zalotil, joj, če bi ga zalotil. Rajši bi umrl, kakor zrl sramoti v oči, da je lazil

okrog Kleščekove jame in stikal za njegovim zlatom. Še več bi ljudje govorili: Klešček je kopal, Režek mu ga je z grabeljivimi rokami iztrgal. Ukral... Uh, kaka sramota!

S klecajočimi koraki je zlezal na lestvo in se spuščal v jamo. Počasi, z drhtečimi rokami, s tresočimi se nogami in z nabijajočim srcem. Šumelo mu je v ušesih, stiskalo ga v prsih, ko se je spuščal pod zemljo.

Na dnu je prižgal laterno. Medlo je osvetljevala prstene stene, vlažne in hladne, z jasnega neba visoko nad njim je prihajal mraz. Vse tiho, skrivnostno okrog njega. Tiho, da se je še svojega lastnega diha prestrašil.

Postavil je laterno na sredino jame, dvignil težek kramp iz kota in udaril z njim ob tla. Udaril je spet, prsluškoval...

»Zvok! Zvok!« sta padla udarca.

Nič. Nič posebnega nikjer. Udaril je tretjič, četrtič. Kakor prej. Zemlja mu ni vrnila zaželenega votlega bobnenja ali zvenka.

Ustavil se je. Pogladił oznojeno čelo, prslušnil. Vseposod zaspanost, mir. Še psi v vasi so spali. Le neke visoko v haloških hribih se je oglašala sova.

Znova je dvignil kramp. Udaril je z njim ob steno. Enkrat... dvakrat. Zdjaj ob eno, potem ob drugo, tretjo, četrto. Nič. Zlata krsta in Atila v njej se nista ogasila. Kleščekova sreča in veselje ubogih ljudi je spalo, sanjnilo Bog ve kje v zemlji zakopano.

Odšel je spet domov, nepotolažen, a še z bolj lakomnim srcem in grabeljivimi prsti po zlatu.

Naslednjega dne so spet zjutraj začele peti lopate in kramp. Zemlja je prihajala na svetlo, pod nebo, in znoj je kapljal s

sklonjenih glav. Vedno globlje, globlje. Dalje, na vse strani. Rumeno zlato in sreča namreč mora biti nekje zakopana.

Ponoči pa je hodil po jami spet grabeljivi Režek in s krampom tolkel po stenah, da bi zaslišal, če se je Klešček kaj približal zakladu. A nobenega takega znaka ni bilo.

Ko je tako noč za nočjo kreval v jamo, a čakajočega znaka po zakladu od nikoder, se je te poti vendarle naveličal. Zadnjo noč je pobral doma dve železni, rjavi in obrabljeni podkvi ter ju vzel s seboj. Zakopal ju je ob steni jame v zemljo.

»Da se boš zastonj veselil in gobeždal o svoji sreči!« je šepetal ob tem svojem delu v jami. »Tu imaš podkve Atilovega žrebca! Kar vzemi jih, a so iz železa, ne iz zlata.«

Naslednjega dne je kopal Klešček sam v jami. Delavec je moral domov. Dasi je ves dan rosilo, vendar ga to ni niti malo zadrževalo pri delu. Še z večjo vnetostjo je vihtel kramp in rinil lopato v zemljo. Moker je bil po čelu od znoja, po hrbtu od dežja. Vendar si še oddiha ni privoščil...

Pozno popoldne je kramp udaril ob trd predmet, da je zapel in se odbil. Kleščeku je zavrisnilo srce, oči je izbulil in napeti trenutki čakanja so mu drobne svetle kapljice znoja še podvojili. Z lopato je previdno dvignil zemljo, z drhtečimi prsti potipal. Kakor svetinjo rahlo je izvlekel podkev iz blata, ki ga je močil dež. Ogledoval jo je od vseh strani...

»Podkev Atilovega konja! Podkev je že tu!« je zavrisnilo njegovo srce.

Previdno jo je pobožal in jo položil k lestvi. Še večjo moč je čutil v sebi, mišice je napel in spet vihtel kramp.

Kopal je v smeri, kjer je ležala podkev. Pod steno je dolbel in vrtal, udarjal s krampom, rinil z lopato. — Tu notri moram še kaj najti, si je mislil.